

9) PRINCÍP ĽUDSKEJ ROVNOSTI

Rodinná katechézka 241-2022 (834)

www.inky.sk

týždeň po 3. 7. 2022

... alebo o tom, že človeka a jeho vlastnosti a schopnosti nie sú to isté, ale že ani rovný nie je to isté ako rovnaký.

BOŽIE SLOVO:

(1 Kor 8, 8-12)

Čítanie z Prvého listu sv. apoštola Pavla Korinťanom: *jedlo nás nepriblíži k Bohu: ani keď nejeme, nič nestratíme, ani keď jeme, nič nezískame.* ⁹ *Len si dajte pozor, aby táto vaša sloboda nebola na pohoršenie slabým.* ¹⁰ *Lebo keď niekto uvidí toho, čo má poznanie, stolovať v pohanskom chráme, neposmeli sa jeho svedomie, pretože je slabé, aby jedol mäso obetované modlám?* ¹¹ *A slabý zahynie pre tvoje poznanie - brat, za ktorého zomrel Kristus!* ¹² *Keď takto hrešíte proti bratom a zraňujete ich slabé svedomie, hrešíte proti Kristovi.* Počuli sme Božie slovo.

KATECHÉZKA

(porov. www.inky.sk, úvahy/katechézy č. 803, 709, 620)

Viete, prečo sme dnes začali týmto textom apoštola Pavla, kde sa venuje problému, ktorý my dnes už nepoznáme? Kvôli tejto jednej vete: „*slabý zahynie pre tvoje poznanie - brat, za ktorého zomrel Kristus.*“ V nej Pavol vystihuje to, čo je náplňou dnešného už deviateho princípu sociálnej náuky Cirkvi, ako o ňom hovorí o. Maloney: „*Rovnosť všetkých ľudí má základ v ich dôstojnosti . . . Zákiaľ rozdiely v talentoch sú súčasťou Božieho plánu, sociálna a kultúrna diskriminácia . . . nie je zlučiteľná s Božím úmyslom.*“ Inými slovami, niekto je šikovnejší, niekto menej, niekto bohatší, niekto chudobnejší, niekto silnejší, niekto slabší – platí i vo viere, ako píše Pavol – ale nič z toho nemení nič na fakte, že všetci sme si úplne a dokonale rovní, pretože každý sme Bohom úplne rovnako *chcení, stvorení, milovaní, vykúpení a povolani* k zbožšteniu, stať sa bohmi! A v tomto nikto z nás nie je ani prvší, ani poslednejší, ani väčší, ani menší. Všetci sme si úplne a dokonale rovní!

Rovný neznamená *rovnaký*. Dnes sa tieto pojmy zamieňajú. *Rovnosť* sa vydáva za *rovnakosť* – dokonca sa stanovujú kvóty, koľko percent zamestnancov alebo pozícií v niektorých oblastiach (spravidla tých lukratívnych – o baniach zatiaľ veľmi reč nebola) musia povinne obsadiť príslušníci nejakého pohlavia alebo národnosti alebo rasy a pod. V pozadí za tým je predstava, že rovnosť rovná sa rovnakosť, tvárenie sa, že všetci ľudia bez rozdielu majú rovnaké schopnosti a preto môžu s rovnakými výsledkami robiť aj rovnaké veci. Čo je, samozrejme, hlúposť. Lenže, problém je hlbší! Ako kresťania chápeme pojem *rovnosti* – zakladá sa na našom vzťahu k niečomu, čo nás presahuje – k Bohu. Tak ju opisuje francúzsky spisovateľ Antoine de Saint-Exupéry: „*Nazeranie Boha urobilo ľudí rovnými, lebo si boli rovní v Bohu. A táto rovnosť mala jasný význam. Lebo rovní si môžu byť ľudia len v niečom. Vojak a kapitán sú si rovní v národnosti. Rovnosť je už len slovom zbaveným zmyslu, ak nie je nič, k čomu by sa mohla upnúť. Chápeť jasne, prečo rovnosť, ktorá bola práve rovnosťou božských práv skrze jednotlivca, zakazovala obmedzovať vzostup jednotlivca: Boh mohol rozhodnúť, že ho zvolí za svoju cestu. Ale pretože išlo aj o rovnosť božských práv „nad“ jednotlivcami, chápeť, prečo jednotlivci, nech boli akikoľvek, podliehali rovnakým povinnostiam a rovnakej úcte k zákonu. Vyjadrujúc Boha, boli si rovní vo svojich právach. Slúžiac Bohu, boli si rovní vo svojich povinnostiach. Chápeť, prečo rovnosť založená na Bohu so sebou neprinášala ani rozpory ani zmätok. Demagógia sa vkradne vtedy, keď v nedostatku spoločného základu sa zásada rovnosti zvrhne v zásadu totožnosti. Vtedy vojak odmietne zdravie kapitána, lebo keby vojak zdravil kapitána, uctieval by v tom prípade jednotlivca a nie národ“ (Vojnový pilot). Ak dáme Boha ako spoločný základ preč, tak sa zrúti pojem rovnosti – ako si môžeme byť *rovní*, keď nie sme *rovnakí*? Iný spisovateľ, Bulwer-Lytton, to v jednom svojom románe vyjadruje takto: „*Národ, ktorý dychtí po rovnosti, nie je schopný voľnosti. V celom stvorení od archanjela až k červovi, od Olympu až ku kamienku, od žiariacej a dokonalej planéty až k hmlovine, ktorá sa po veky zhusťuje z pár, aby sa stala obývatelným svetom — všade je popredným zákonom prírody nerovnosť...“ (Zanoni). A ak napriek tomu sa chceme na rovnosť hrať – potom ju musíme nahradiť práve *rovnakosťou*, onou *totožnosťou*, ako o tom jasnozrivo píše Exupéry. A potom musíme trestať nerovnosť, musíme trestať dokonca úspech, všetko zarovnať do jednej roviny v *socializme*, ktorý je paródiou na sociálnu spravodlivosť, jej opakom a ktorý vo svojej podstate prináša iba nespravodlivosť a útlak pre všetkých a jedine v tomto ich robí rovnými (ak teda nerátame vládnucu triedu, u nás to bola komunistická strana a jej aparát, ktorí sa veľmi rýchlo z tejto „rovnosti“ vydělili a sami zo seba urobili to, čo ktosi trefne nazval „červená šľachta“).**

Nie nadarmo koncept rovnosti všetkých ľudí a koncept vrodenej a neodňateľnej a všetkým ľuďom prirodzene vlastných ľudských práv dala svetu Katolícka Cirkev a kresťanstvo všeobecne – pretože ich zdroj a zakotvenie v Bohu vyjadruje trefne hoci aj Deklarácia nezávislosti Spojených štátov amerických: „*Tieto pravdy považujeme za samozrejme, že všetci ľudia sú stvorení rovní, že ich Stvoriteľ obdaril určitými neodňateľnými právami, medzi ktoré patrí Život, sloboda a hľadanie šťastia.*“ Ale bez slov „Stvoriteľ“ a „stvorení“ by ostali iba prázdnyimi slovami a pravdu by mal Bulwer-Lytton a jeho Zanoni..., alebo dnešné Rusko: *nie sme si rovní a silnejší môže všetko!*

Rovnosť v Bohu umožňuje uznať a dokonca oslavovať *rôznosť* a *nerovnakosť* ľudí navzájom s ich rôznymi darmi a talentmi a schopnosťami, ako píše Maloney, že „*rozdiely v talentoch sú súčasťou Božieho plánu.*“ Tešíme sa im, pretože objavujeme, že každý z nás, naozaj každý, má od Boha svoje zvláštne dary, ktorými môže slúžiť iným – a súčasne iní majú dary, ktorými môžu pomáhať a slúžiť jemu a byť mu osožní, pretože nikto z nás nemá všetko a sme aj takto stvorení, aby sme boli doslova odkázaní jeden na druhého a aby aj toto napomáhalo spoločenstvu medzi nami.

NA ZAMYSLENIE:

Kompendium sociálnej náuky Cirkvi rozvíja túto pravdu vskutku hlbokým postrehom: „*Základné poslanstvo Svätého písma oznamuje, že ľudská osoba je Božie stvorenie (porov. Ž 139,14 - 18). Má dôstojnosť osoby: nie je len niečím, ale niekým. Je schopný poznať seba, byť pánom seba samého, slobodne sa dávať a vstupovať do spoločenstva s inými osobami. Vzťah medzi Bohom a človekom sa odráža vo vzťahovom a sociálnom rozmere ľudskej prirodzenosti. Človek nie je samotárske bytie, naopak, vo svojej prirodzenosti je spoločenským tvorom a bez vzťahov s inými nemôže žiť ani rozvíjať svoje vlohy. Mimoriadne výrečným svedectvom je pocit neuspokojenia, ktorý pociťuje človek v raji, dokiaľ jeho jediným spoločníkom je rastlinný a živočíšny svet (porov. Gn 2, 20). Až keď sa objavila žena, to jest bytosť, ktorá je telom z jeho tela a kosťou z jeho kostí (porov. Gn 2, 23) a v ktorej tiež prebýva duch Boha Stvoriteľa, môže uspokojiť svoju potrebu medziosobného dialógu, ktorý má pre ľudskú existenciu taký životný význam. Muž a žena majú rovnakú dôstojnosť i rovnakú hodnotu nielen preto, že obidvaja sú vo svojej rozdielnosti Božie obrazy, ale ešte hlbšie preto, že na Boží obraz je dynamika vzájomnosti, ktorá oživuje „my“ ľudského páru. Muž a žena do hĺbky realizujú seba samých vo vzťahu vzájomného spoločenstva, ako osoby sa stretávajú prostredníctvom úprimného darovania seba samých.“ (KSNC 108; 110; 111; krátené)*

Krátko a stručne, človek je človekom naplno a úplne iba vo vzťahu, iba v spoločenstve. Preto ďalším dôvodom skutočnej rovnosti všetkých ľudí je aj fakt, že spoločenstvo tvoria iba *spoločne*, každý z nich je jeho takpovediac „zakladajúcim členom“ a bez neho by bolo nemožné (napr. v manželstve) alebo neúplné (napr. vo farnosti). Jedná sa pritom o spoločenstvo *komunity*, ktoré je vo svete zriedkavé a keď, často iba na čas, na chvíľu, ale v Cirkvi a pre Cirkev je normou: kde *nerovnosť* neprekáža *jednote* a *jednota* neodstraňuje *odlišnosti*, ale ešte ich umocňuje a oni naopak posilňujú a umocňujú jej jednotu.

OTÁZKY:

< Pozeráme na ľudí ako na rovných v Stvoriteľovi – na „osadníka“ rovnako ak na primátora, na druhého ako na rovnako rovného nám? Sú naše spoločenstvá *komunitami rovných nerovnakých* ľudí v jednote? V čom máme nedostatky? Čo by sme mali / mohli urobiť, aby sme tak žili? >